

Modelový příklad - kontrola peněžního účtu nezletilého dítěte pracovníkem úřadu práce

Při žádosti o doplatek na bydlení požaduje pracovník úřadu práce výpis z účtu nezletilého, nezaopatřeného dítěte. Je tento pracovník oprávněn požadovat výpis z účtu dítěte, i když výpis ze svého účtu dodala žadatelka o dávku - matka dítěte? Pokud ano, je v pořádku, že pracovník požaduje výpis z účtu dítěte za období předchozích 12 měsíců?

V případě doplatku na bydlení dokládá žadatel úřadu práce náklady na bydlení za aktuální měsíc, tj. nemusí mít náklady na bydlení ještě skutečně uhrazené (postačí např. předpis nájemného, rozpis plateb služeb, SIPO apod.) Pracovník není oprávněn požadovat výpis z účtu u nezletilého dítěte bez řádného, objektivního odůvodnění. V opačném případě by se jednalo o velmi nestandardní přístup a neoprávněný zásah do soukromí, které je pro rozhodnutí o dávce irelevantní a může být považováno až za šikanózní. Pokud má žadatel nějaké příjmy, dokládá je potvrzením od svého zaměstnavatele, případně potvrzením svého úřadu práce, nebo také daňovým přiznáním.

K žádosti se přikládá

- doklad o výši čtvrtletního příjmu,
- prohlášení osob, které nemají příjmy rozhodné pro přiznání dávky,
- doklad o výživném poskytovaném společně posuzovanou osobou,
- doklad o výši nákladů na bydlení,
- potvrzení o studiu,
- potvrzení o zdravotním stavu nezaopatřeného dítěte,
- potvrzení o neschopnosti se soustavně připravovat na budoucí povolání,
- potvrzení o vedení v evidenci úřadu práce pro uchazeče o zaměstnání po skončení povinné školní docházky do 18. roku věku.

Z judikatury Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu vyplývá, že sociální pracovníci mají na základě objektivních důvodů právo požadovat výpisy z účtu za účelem zjištění skutečných majetkových poměrů. Vzhledem k tomu, že se jedná o dávku nenárokovou, je tedy na žadateli, zda požadované listiny k žádosti doloží, či nikoli.

Ohledně podmínky doložení bankovního výpisu za přechozích 12 měsíců: je třeba zohlednit konkrétní situaci u konkrétního žadatele. Pracovník je povinen objektivně odůvodnit, z jakého titulu požaduje tento výpis za celý přechozí kalendářní rok. Pokud k tomuto kroku nejsou objektivní důvody, mohlo by se jednat o šikanózní jednání odporující etickému kodexu, kterým jsou povinni se řídit všichni pracovníci správních orgánů.

Žadatel/ka má právo využít opravných prostředků, a to nejprve prostřednictvím podání námitek proti rozhodnutí, kterým jí byla dávka odmítnuta, případně odejmuta, či zastavena, a poté také žalobou ke Krajskému soudu.

Odpověď zpracovala: Mgr. Jitka Morávková